

Anlatım Biçimleri

Anlatım nedir?

- » Bir duygu ,düşünce, olay ya da durumun sözlü veya yazılı bir şekilde ortaya konma biçimine “**anlatım**” denir.
- » Anlatılacak konuya uygun anlatım şekline de “**anlatım biçimleri**” ya da “**anlatım şekilleri**”denir.
- » Anlattığımız bir konuyu *hangi amaçla anlattığımız, hangi anlatım biçimini seçmemiz gerektiğini* de bize anlatır.

Anlatım Biçimleri Nelerdir?

1. Açıklayıcı Anlatım (*Açıklama*)
2. Öyküleyici Anlatım (*Öyküleme*)
3. Betimleyici Anlatım (*Betimleme*)
4. Tartışmacı Anlatım (*Tartışma*)

1. Açıklayıcı Anlatım (Açıklama)

Açıklama: Bilgilendirmek ve öğretmek amacıyla yazılan yazılardır. Öznellik yoktur. Nesnel verilerle düşünce somutlaştırılmaya çalışılır

Örnek: Benim memleketim denizin maviliği, ormanın yeşilliğiyle buluştuğu yerlerdendir. Sıcak havası, sıcakkanlı insanlarıyla kazınmıştır hafızalara. Sadece doğal değil, tarihsel güzellikleri de can alıcıdır.Bizans’tan, Osmalı’dan birçok eser karşınıza çıkabilir her köşe başında.

Örnek 2: Önemli bir teknolojik buluş olan otomobilin tarihi 19. yüzyılda enerji kaynağı olarak buharın kullanılmasıyla başlar ve içten yanmalı motorlarda petrolün kullanılmasıyla devam eder. Günümüzde ise alternatif enerji kaynaklarının bulunmasıyla otomobil alanındaki gelişmelerin hız kazanması sağlanmıştır.

Örnek 3: Bermuda Şeytan Üçgeni Atlantik okyanusunun 500 bin mil karelik bir bölümünü kaplayan,kuş bakışı bakıldığında Miami, Bermuda ve Puarta Rico sınırları içerisinde klan üçgen biçimini andıran bölgeye verilen addır. Bu bölge içerisindeyken son yıllarda kaybolan insan, gemi, uçak sayısı binler ile ifade edilmektedir. Bu bölgede uçak, gemi vb. araçların bir anda ortadan kaybolması ile ilgili olarak çok sayıda ortaya teori atılmıştır.

2. Öyküleyici Anlatım (Öyküleme)

Bir olayın yer, zaman ve kişiye bağlı anlatıldığı yazılardır. Genellikle olaylar oluş sırasıyla anlatılır. Amaç okuyucuyu olayın içine almaktır. Varlıklar hareket halindedir. Okuduğunuzda film seyretmiş gibi olursunuz.

Örnek: Bizi karşılamaya yaşlı bir kadın,kadının kızı,damadı ve torunu geldi.Sandaldan inerken çiçek uzattılar her birimize.Mersin ve defne dallarına sarılı kırmızı,yıldız yıldız çiçekleri,mis kokulu fesleğen,bir de kocaman ay çiçeği... Ne tatlı gülüyordu ihtiyar kadın bizi selamlarken.Arkadaşım,bu güzel almak için elini uzattığında sandal sendelemeye başladı, ben ve arkadaşım suya düştük.

Örnek 2: Gerçekten zorluk çıkarmadım ona.Ayda yılda bir sokağa çıktığım için üstümü kirletmedim,terlemedim. Bu yüzden azar işitmeyip kimseyi bağırtdım. Okumayı öğreninceye kadar oturup resimli dergilere baktım. Televizyondaki uzun kulaklı uzaylı gelip beni kendi dünyasına götürsün diye bekledim, beklerken hazır olayım diye çoraplarımla yattım.

Örnek 3: İhanet acısı kimisi için yıkıcı,kimisi için canlandırıcıdır. Einstein başarısızlıkla suçlanmanın intikamını olağanüstü başarıyla aldı.Asıl güçlü dövüşçü,kendisine savrulan yumruğu tersine çevirendir.

3. Betimleyici Anlatım (Betimleme)

Betimleme: Varlıkların niteleyici özellikleri ile anlatıldığı yazılardır.

Sözcüklerde “*resim*” yapmaktır. Betimlemelerde görsellik ön plandadır. Bu yazılarda durağanlık söz konusudur. Hareketlilik yoktur. Amaç zihinde canlandırmaktır.

Örnek: Evin havalandırılmadığı, içeri girince burnuma gelen keskin bir kokudan anlaşılıyordu. Sulanmayan çiçekler boyunlarını bükmüş, yere doğru bakıyorlardı. Sanki bir kurtarıcı bekler gibiydiler. Duvarda bir tablo... Güçlü bir ressamın fırçasından çıktığı her halinden belli. Üzerinde bir parmak kalınlığında toz...

Örnek 2: Kaldırım yıpranmış, tahta evli,arada bir her yanını yabancı otların bürüdüğü yıkık duvarlı, geniş arsaları olan sokaktı. Güneşli, boş bir sokak... Bu güneşli boş sokak,bütün alanışlar gibi kısa sürdü, çabucak tükendi.

4. Tartışmacı Anlatım (Tartışma)

Tartışma: Ortaya atılan bir fikrin doğruluğunu kanıtlamaya çalışıldığı yazılardır. Bu tür yazılarda yazar karşısındaki ile konuşuyormuş gibi tavır takınır. Önce karşıt bir fikir verir. Sonra kendi fikrini kanıtlamaya çalışır. Amaç yazarın fikrini vererek okuyucunun fikrini değiştirmektir.

Örnek: Kimileri geleceği bilmenin iyi olacağını iddiasında. Ben buna inanmıyorum. Bu durumda hayat çekilmez olur. Bir yıl sonra kaza yapacağımızı, en yakın arkadaşımızla çok ciddi bir kavga edeceğimizi, çok sevdiğimiz birini kaybedeceğimizi önceden bilseydik yaşamının güzelliklerini nasıl keşfedebilir, nasıl ondan tat alabilirdik?

Örnek 2: Şaşıyorum her sanat eserinde derin mesaj arayanlara. Onlara göre her roman,her şiir doğrudan bir mesaj vermeli.Onlara göre her roman,her şiir doğrudan bir mesaj vermeli. Onlara dediğim şey hep aynı: Sanatın inceliğini ve zarifliğini sizin ona yüklemek istediğiniz yükleri kaldırmaz.

Soru: Gecenin geç saatlerinde bir köşeye çekilip Őir okurum. İime dolan mısralarda Őairlerin atan kalbini duyarım. Bu duyuyŐ, beni benden alır götürür. Kapalı pencereler ansızın açılır, uyuklayan perdeler uçuŐmaya başlar. Odaya ilkbahar meltemiyle birlikte taze bir ıŐık dolar.

Bu parçanın anlatımında aŐağıdakilerden hangisinden yararlanılmıŐtır?

- A) KiŐileŐtirmeden B) İŐitme duygusundan
C) Görme duyularından D) Betimlemeden

Cevap D

Soru 2: Nevski Caddesi'nde herkese yol veren Yeraltı Adamı, çok istediğı halde kimse ona yol vermez; planlardan,hazırlıklardan sonra o da kimseye yol vermemeye karar verdiğı halde, çarpıŐma anında kenara kaçıp bunu gururuna yediremez, hastalanır,hummaya (ateŐli hastalık) tutulur, sayıklar. Bu iÇten vazgetiğı bir anda, daha önce yol verdiğı iri subayla karŐı karŐıya gelir ve gözlerini yumarak ona çarpar; ama subay hiç aldırılmaz. O kenara yuvarlanır;ama çarpmıŐtır artık, zafer sarhoŐluğuyla İtalyan aryaları söylemeye başlar.

Bu parçada aŐağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Açıklama B) ykleme C) Betimleme D) KarŐılaŐtırma

CEVAP B